

**БЕМ ЄЛИЗАВЕТА**, студентка 2 курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «МФ КНУКіМ»  
Науковий керівник: Орлова О. В., к. і. н., доцент

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ В ПАРКАХ (НА ПРИКЛАДІ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ТИЛІГУЛЬСЬКИЙ ЛИМАН»)**

Невід'ємною складовою дозвілля є організація відпочинку в парках, які наприкінці ХХ ст. перетворилися на соціально-педагогічні комплекси, що виконують просвітницьку, рекреаційну, соціальну, виховну, культурну, екологічну функції.

Паркова мережа сучасності представлена парковими установами, які класифікують за територіальними та функціональними ознаками.

За територіальними ознаками розрізняють державні парки, парки штатів (земель, муніципалітетів, округів) та міські парки.

За функціональними ознаками парки поділяють на спеціалізовані (спортивні, історичні, дитячі, зоологічні) та багатофункціональні (паркові комплекси, тематичні парки).

Специфіка сучасних парків визначається тим, що вони розвиваються як поліфункціональні заклади комплексу дозвілля, поєднуючи природне середовище з технічними досягненнями, універсальні й самобутні концепції дозвілля, сприяють мультикультуралізму паркової діяльності, охороні та збереженню навколишнього середовища, розвитку парків як туристичних центрів (наприклад, "Діснейленд", "Дісней-Уорлд", "Євродіснейленд" є міжнародними туристичними центрами).

В Україні на сьогоднішній день налічується 40 національних парків. Заповідні території, що є частиною природно-заповідного фонду України. Що ж стосується тематичних парків, то в Україні вони продовжують розвиватись[1].

Регіональний ландшафтний парк "Тилігульський" створено рішенням Миколаївської обласної ради у 1995 році.

Територія заповідного об'єкту включає узбережжя та прилеглі акваторії Тилігульського лиману в межах Березанського району Миколаївської області загальною площею 8195,4 гектара. До його складу також увійшов орнітологічний заказник місцевого значення "Пониззя Тилігульського лиману".

Як унікальний природний комплекс Тилігульський лиман включено до переліку водно-болотних угідь, що мають міжнародне значення. Тилігульський лиман знаходиться на межі Миколаївської та Одеської областей і вважається

одним з найчистіших лиманів Північно-Західного Причорномор'я. Його довжина сягає 60 кілометрів, ширина - до 4,5 кілометри, максимальна глибина - 21 метр, прозорість води - до 7 метрів. Це самий глибокий і прозорий лиман нашого регіону, який відділений від Чорного моря широким піщаним пересипом. Їх з'єднує лише штучно створений канал.

У заповідному об'єкті добре збереглась природна рослинність, яка вплинула на багатство флори, вона нараховує близько 620 видів судинних рослин.

У складі флористичних комплексів парку - велика кількість рідкісних і зникаючих видів, занесених до Червоної книги. Серед рослин, які потребують регіональної охорони - льонок великохвостий, півники солелюбні, ломиніс цілолистий, яблуня рання, белевалія сарматська, чебрець молдавський, валеріана пагононосна, тринія багатостеблова та інші[2].

Тилігул - місце масового гніздування та концентрації птахів під час сезонних міграцій, в районі якого можна зустріти близько 270 видів пернатих. Загальна чисельність птахів, що зупиняються на прольоті в межах лиману та його узбережжя, іноді сягає 50 тисяч особин. Сезонні скупчення утворюють переважно мартини звичайний і жовтоногий, лиска, крижень, баклан великий, гуска білолоба, галагаз, лебідь-шипун, чепура велика, чапля сіра тощо.

Територія заповідного об'єкту має важливе культурне значення. На узбережжі лиману виявлено низку поселень епохи пізньої бронзи, античної доби, черняхівської культури.

На пересипі лиману, вздовж узбережжя Чорного моря, розміщений кліматичний курорт "Коблеве" з відповідною інфраструктурою.

Важливим ресурсом для розвитку цього рекреаційного комплексу є лікувальні грязі Тилігулу. Їх запаси перевищують 14 мільйонів тонн і є найбільшими не тільки в Україні, але і в країнах Східної Європи. Ці грязі можуть широко використовуватись для лікування захворювань опорно-рухового апарату, нервової системи, захворювань шкіри тощо.

Все це забезпечує широкі можливості для розвитку в межах парку екологічного туризму та різних видів рекреаційної діяльності.

Вже традиційними на Тилігульському лимані та його мальовничих берегах стали пляжний відпочинок, любительське рибальство, прогулянки на човнах, пізнавальні екскурсії, наукові експедиції тощо.

У зв'язку з цим на території Тилігулу стартував 9-ий Фестиваль туристичної журналістики.

6-7 червня 2014 року Миколаївщина вперше приймала Фестиваль туристичної журналістики України - щорічний захід, який відбувається в одному з туристичних центрів чи курортів нашої держави. У ньому взяли участь близько 30 представників впливових всеукраїнських та регіональних ЗМІ: телебачення, масових газет, глянцевих журналів, спеціалізованих інтернет-порталів тощо.

Головна мета ІХ Фестивалю - інформаційна підтримка розвитку індустрії відпочинку та оздоровлення в Миколаївській і Херсонській областях. Це

спільний проект Асоціації журналістів «Туристичний прес-клуб України» і Державної служби туризму та курортів України. Дуже символічно, що наших гостей зустрічали на мальовничих берегах Тилігульського лиману, біля кордону Одеської та Миколаївської областей, в районі курорту Коблеве. Дирекція парку ознайомила журналістів та телевізійну групу з рекреаційними можливостями заповідного об'єкту, організувала виїзд на Червоноукраїнську косу – місце тренування кайтингістів та грязелікування.

В межах РЛП «Тилігульський» апробовано три екотуристичні маршрути. Вони користуються найбільшою популярністю серед відвідувачів.

1. *Екотуристичний маршрут «Тилігульський пересип»*: прокладено вздовж озер пересипу Тилігульського лиману для ознайомлення відвідувачів з водно-болотним угіддям міжнародного значення та пташиним різноманіттям. Починається біля аквапарку та закінчується на західній околиці села Коблеве. Його протяжність – 3 км, приблизна тривалість екскурсії – 1,5 год.

2. *Екотуристичний маршрут «Атаманська коса»*: прокладено вздовж узбережжя для ознайомлення відвідувачів з грязевими озерами та косами центральної частини Тилігульського лиману. Починається біля балки Атаманка та закінчується Атаманською косою.

3. *Екотуристичний маршрут «Ташинський»*: прокладено вздовж узбережжя Ташинської затоки для ознайомлення відвідувачів з одним з найбільших степових масивів Миколаївщини. Починається з північної околиці села Ташине, перетинає балки Велику та Малу Злодійки, Бартасову та закінчується Ташинською косою, з якої туристи переправляються на човні до кордону парку[3].

За наявності фінансування, в Тилігульському парку планується налагодити туристичні маршрути, розвивати ексклюзивний туризм з палатковими кемпінгами, розбірними котеджами і рибалкою. Парк і надалі продовжує розвиватися та став уже за багато років гордістю України.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:**

1. Навчальні підручники [Електр. ресурс]/ <http://pidruchniki.com/> Назва з екрану.
2. Природа Тилігулу [Електр. ресурс]/ <http://pryroda.in.ua/step/> Назва з екрану.
3. «Тилігул» [Електр. ресурс]/ <http://www.tiligul.org/info.html> / Назва з екрану.